

TMI

THE MIDDOS INITIATIVE

A CHARACTER DEVELOPMENT PROGRAM INSPIRED BY THE SEFER CHESHBON HANEFESH

טבת

TEVET

INDUSTRIOUS - זריזות

WELCOME TO TMI

IN A WORLD OF WAZE AND OTHER NAVIGATION APPS, roadmaps seem outdated. Who would carry around a messy, folded, and bewildering picture of lines and colors when there is an easier, more accessible option right on your phone? Roadmaps include a myriad of crisscrossing lines most of which are not relevant for your journey or to get you to your specific destination. They have keys, pictures, and numbers that can be confusing and difficult to decipher. Roadmaps do not predict problems that may arise on the way to your destination. There are no traffic alerts and there are certainly no warnings of police cars that loom ahead. In all likelihood, most of you have probably never even held a roadmap.

The Torah is similar to a roadmap. It is a beautiful and intricate guide that marks points towards a relationship with, and emulation of, Hashem. Along the way, we are supposed to pick up values and integrate them into our lives. Inevitably, we get lost in all of the details and find it difficult to access them as we navigate toward the specific destination we are trying to reach.

Sometimes, we do not even look down at our roadmap. We wander aimlessly along the highways of our lives without paying attention to which way we should be going. We know that there is a destination and that we should be striving to get there, but we become distracted by the sights and the scenes along the way. How many people, if they were stopped in the street, would have answers to questions like: In what way are you working toward self-improvement? How are you trying to emulate Hashem today? Are you focused on taking steps for change? Are you mindful of your destination and how it should permeate every moment of your life?

Indeed, what are the steps to get us closer to Hashem? This may be too broad of a question with too many potential avenues to travel down. This is where Middah comes in. We need to work on one character trait at a time. The Torah teaches us how to do that, but sometimes it is hard to find the compass that will help us embark on the right journey.

Based on the book Cheshbon HaNefesh, we present a systematic approach to character development, a Waze to becoming a better person. We provide a method for thoughtful change and growth that we hope will yield personal and religious success. Each month we will be working on a different middah, with many different touch points to help inculcate the middah into our lives. This will include daily check-ins, weekly challenges, monthly contests, and more. Each participant will receive a journal with which to track their own personal progress. This will serve as your personal navigation app, throughout the month.

Fit for anyone at any stage in life, this program is structured to reinforce the importance and relevance of middos, while remaining a personalized journey of growth.

We all want to be better. Growth is magnified when it takes place as part of a larger community. Join a group in your own neighborhood, or participate in our global endeavor at

[NCSY.ORG/MIDDOS](https://ncsy.org/middos). Let's do this together.

For more information about TMI please contact Alexa Szegedi, alexa@ncsy.org, or Josh Fagin, fagin@ncsy.org

חדש פבת

זריזות - INDUSTRIOUS

INTRODUCTION TO ZERIZUS

IN CHILDREN'S ALEPH BEIS BOOKS, THE HEBREW

letters often depict various items and activities that begin with that same letter. In one particular Aleph Beis book, the letter *zayin* is for *zerizus*, industriousness, and is notably the only letter that represents a *midda*, character trait. No, this is not because it is hard to find something that begins with *zayin*. It is because *zerizus* is so central to who we are as Jews. It is the first *midda* that any child needs to know. The letter *zayin*, running fast, fast, fast to do a *mitzvah* is sometimes even more important than the actual *mitzvah* itself. It inculcates a sense of importance for what you are doing.

At preschool, a child will run excitedly after a ball and run eagerly to their seat for lunch. They'll run to sing songs and to the park. The natural thing to do is to run towards something you are excited for, something you cannot wait to do. So why wouldn't they run to a *mitzvah* too? The *midda* of *zerizus* allows us to tap into our inner child.

What if we were able to run to class, or a test, the same way we ran to recess? What if we loved Hashem and His commandments to the point that we simply couldn't wait to perform them?

This is our work for the month. To work on our excitement and energy—to be more industrious in our behavior. To help habituate our minds and actions to feel more that we love Hashem and the different *Mitzvos* we get to do.

Zerizus is interesting because on the one hand, we know that it means we should be performing a *mitzvah* with alacrity, but the Talmud also says that certain people are careful in their actions, they are *Zerizin*. *Zerizus* does not mean to do a rushed poor job, rather to be so excited

that your actions manifest in one of two ways-- to want to do the *mitzvah* so much that we try to do it as soon as possible, and that when we do get to it that the *mitzvah* is so precious to us that we are so careful to make sure we fulfill the commandment in all of its intricacies. These two uses of the word are really one and the same! *Zerizus* is the way that we show our love for Hashem.

Sometimes we look silly when we are running for no reason. But when you do something you love, you're less concerned with how you look doing it. A child would never notice what they look like. Their love is too pure, too sincere and unsullied by the world around them. In what ways can we try to return to this?

This month we will try our best to reconnect to our inner child. We will try to appreciate the role of Hashem's commandments in our lives and understand how they could be forming a deep and profound impression on us. We are excited to start this journey and hope you join us.

We are excited to share this month's journal additions were written by the Central (YUHSG) NCSY JUMP team, whose JUMP project for the year is "Chesed Yomi," a yearlong campaign to inspire and encourage people to engage in small daily acts of kindness. This initiative is a thoughtful approach to interpersonal relationships that simultaneously builds community and inspires sparks of excitement surrounding our actions. Join us in these daily acts of kindness.

TMI:

AT A GLANCE

ELUL

SEDER

ORDER

TISHREI

EMES

SINCERITY

CHESHVAN

SHTIKA

SILENCE

KISLEV

CHARITZTUS

DECISIVENESS

TEVET

ZERIZUS

INDUSTRIOUS

SHEVET

SAYLANUS

PATIENCE

ADAR

KAVOD

HONOR

NISSAN

MENUCHA

TRANQUILITY

IYAR

KIMUTZ

FRUGALITY

SIVAN

ANAVA

HUMILITY

TAMUZ

TZEDEK

JUSTICE

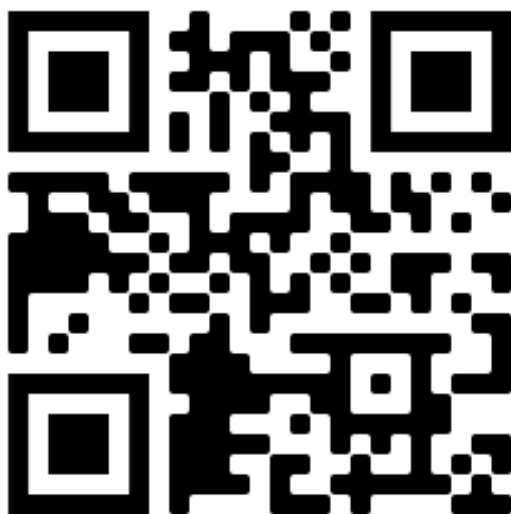
AV

NACHAS

GENTLENESS

MONTHLY CHALLENGE:

Submit a picture to show how Zerizus is
present in your life this month

Scan QR code to upload.

OCTOBER-NOVEMBER 2022

TEVET 5783

SUNDAY	MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY
25 December Chanukah 1	26 December Chanukah 2	27 December 3	28 December
1 January 8	2 January 9	3 January 10	4 January
8 January 15	9 January 16	10 January 17	11 January
15 January 22	16 January 23	17 January 24	18 January
22 January 29			

WEEKLY CHALLENGES

WEEK 1 Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

WEEK 2 Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?

WEEK 3 Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?

WEEK 4 Did I accomplish my personal *avodah*?

WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY	SHABBAT
4 29 December	5 29 December	6 30 December	7 31 December Vayigash
11 5 January	12 5 January	13 6 January	14 7 January Vayechi
18 12 January	19 12 January	20 13 January	21 14 January Shemot
25 19 January	26 19 January	27 20 January	28 21 January Vaera

TEVET 1 | DECEMBER 25

SUNDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

---

*Feel free to journal
on these lines*

Hold the door open for
someone

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 1 In multiple places, the Gemara speaks about how the Kohanim that served in the Beis HaMikdash acted industriously. Can you think of any examples of how they acted this way? Either from Tanach or specifically their work in the Beis HaMikdash.

TEVET 2 | DECEMBER 26

MONDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

Help set the table

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 2 Avraham is the paradigm of acting industriously. He ran to greet the angels and feed them and he also made sure to fulfill every step of the Akeidah himself and did it as soon as he could. What does this tell us about Avraham as a person? What could it do with the midda of ahava, love, that Avraham is also associated with?

TEVET 3 | DECEMBER 27

TUESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

Help a parent cook

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 3 The Gemara (in Kiddushin 29b) says that if one does not have enough money to provide education for himself and for his child, he should spend the money on his own education first. But, if he sees that his child is industrious, he should provide his child with an education. Why is this the case?

TEVET 4 | DECEMBER 28

WEDNESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

Help do the laundry

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 4 How does being industrious lead to cleanliness?

TEVET 5 | DECEMBER 29

THURSDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

Help clean

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 5 Zerizus leads to being a king. Why? What does one have to do with another?

TEVET 6 | DECEMBER 30

FRIDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

Check-in on a friend

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 6 What does having zerizus for something show about your perspective on that particular thing?

TEVET 7 | JANUARY 1

SHABBOS

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I get out of bed immediately when my alarm went off?

Compliment someone

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 7 The Orchos Tzaddikim says that zerizus is the secret to fixing this world, tikkun olam. Why would that be?

TEVET 8 | JANUARY 2

SUNDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?
-
-

Say please

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 8 The Orchos Tzaddikim writes that zerizus completes all other middot. What would that mean?

TEVET 9 | JANUARY 3

MONDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?

Say thank you

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 9 Are zerizus and menucha opposites?
When should we be a zeriv and when should we rest?

TEVET 10 | JANUARY 4

TUESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?
-
-

Help a friend carry their stuff

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 10 The Sfas Emes says that zerizus comes only with a sense of happiness.

Why would that be?

TEVET 11 | JANUARY 5

WEDNESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?

Make someone smile

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 11 The Gemara (Nazir 23b) says that because of the energy of the starters of Moav, they were meritorious to the kings.

Why does one lead to the other?

TEVET 12 | JANUARY 6

THURSDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?
-
-

Write a thank you note/email
to a teacher

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 12 The Gemara in Pesachim (50b) says that sometimes someone is punished for their zerizus—and not just when it is for something bad. But even when you are zariz for something fine but not necessarily really important.

Why is this bad?

TEVET 13 | JANUARY 7

FRIDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?
-
-

Give any amount of charity

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 13 The Gemara in Pesachim 65a says that there were three separate shifts in order to give the Korban Pesach but if you were in the last shift, you were scoffed at.

Why is that the case? It still needed to be done.

TEVET 14 | JANUARY 8

SHABBOS

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I have excitement for at least one event in my day that then I worked harder for?
-
-

Call a relative

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 14 The Ramchal (Messilas Yescharim Ch. 7) says that there are two main elements to zerizus: before and during the act of a mitzvah.

What is the connection between these two parts?

TEVET 15 | JANUARY 9

SUNDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?
-
-

Pick up someone's trash

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 15 The Mishkan was constructed and finished on the 25th of Kislev but was not used until Nissan.

Why didn't they spread their work out to finish closer to Nissan?

TEVET 16 | JANUARY 10

MONDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?
-
-

Say thank you to a janitor or security guard

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 16 The Lubavitcher Rebbe said that the best way to work on your zerizus is to think that there is a king constantly in front of you.

Why would that help with your zerizus?

TEVET 17 | JANUARY 11

TUESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?
-
-

Help someone with their
groceries

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 17 Is it enough to fulfill the technical actions of acting industriously or is there something more fundamental to fulfill.

What does it say about an individual that acts in any of these ways?

TEVET 18 | JANUARY 12

WEDNESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?
-
-

Offer to help your parents
with something

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 18 Is it better to do a mitzvah immediately or wait on more people for larger participation?

(Consider the example of this is Kiddush Lavana – should one say it right away or should one wait until Shabbat is over when more people are around.)

TEVET 19 | JANUARY 13

THURSDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?
-
-

Play with a sibling or young
neighbor

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 19 The Orchos Tzadikim says there is a difference between acting quickly and rushing. What do you think the difference is? Is one more positive than the other? What is the difference between running with instinct and running with intellect?

TEVET 20 | JANUARY 14

FRIDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?
-
-

Smile at someone

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 20 There are those that allege the midda of zerizus extends beyond mitzvot. Consider the secret to monetary success.

How is that a Torah value also?

TEVET 21 | JANUARY 15

SHABBOS

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I properly prepare for the different parts in my day so they would go smoothly?
-
-

Give someone a hug

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 21 Rebbe Nachman (Likutei Maharan 272) says that one of the greatest desires we have is to say that we will do it tomorrow.

Why is that so bad?

TEVET 22 | JANUARY 16
SUNDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?

Tell someone you care about
them

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 22 The Gemara in Brachos (8) says that the secret to a long life is to arrive early and leave late, specifically to a house of learning. The Mishna (Avos Rabbi Nosson Ch. 11) says that remaining idly, leads to a quicker death.

Why would that be?

TEVET 23 | JANUARY 17

MONDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?

Share your snack

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 23 The first law codified in the Shulchan Aruch is to wake up like a lion.

Why is it so important to begin your day with zerizus?

TEVET 24 | JANUARY 18
TUESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
  - ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?
-
-
-

Say good morning/night to
your bus driver

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 24 The Gemara (Meggila 3a) says that the Kohanim stop their work in the Beis HaMikdash in order to hear the reading of the Megillah. This is considered idleness on behalf of the Kohanim because even though there would have been time to do their work afterwards, because they couldn't do it right away with zerizus, it's as if they didn't do any of their work in the Mikdash.

Why is this the case?

TEVET 25 | JANUARY 19
WEDNESDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?

Cheer someone up

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 25 Some believe that the concept of מקדימין זריזין למצוות, doing mitzvot at their first available chance, is a value in the Torah that it is even true on a biblical level.

Can you think of any examples of where this is true?

TEVET 26 | JANUARY 20

THURSDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?

Help someone with
homework

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 26 There are many verses in Tanach (יחזקאל א', תהילים קג) speak about how zerizus is a midda of angels.

What does that tell us about the midda?

TEVET 27 | JANUARY 21

FRIDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?

Tell your parents you
appreciate them

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 27 Acting with industriousness helps teach us the value of every second we have in our life.

How can this character train also teach us how we spend our time in a more productive and meaningful way?

TEVET 28 | JANUARY 22

SHABBOS

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?

Call someone who was absent
and make sure they're ok

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 28 For a brit milah, many people are careful to make sure that is is done with excitement first thing in the mroning.

Why is this an important time to make sure to perform the mitzvah with excited energy?

TEVET 29 | JANUARY 23

SUNDAY

- ☐ Pick something you do daily. Now do it with Zerizus
- ☐ Did I accomplish my personal *avodah*?

Say Tehillim (or a special prayer) for a sick person

DAILY DOSE OF TORAH

DAY 29 The concept of zerizus comes from the Mitzvah of Matzah and the prohibition of leavened bread of Pesach. This comparison is interesting because Matzah that is **מחמיץ** is not only not Matzah but it becomes the exact opposite of Matzah, it becomes Chametz! So, it would seem the same concept applies to a mitzvah not done with zerizus. It's not considered the same mitzvah just done at a later point, but it's a different mitzvah all together. The difference between a mitzvah done eagerly and a mitzvah not done eagerly, is the difference between matzah and leavened bread. Therefore, it's not just that the performer of the mitzvah loses out but that the essence of the Mitzvah is a totally different Mitzvah. Why would this be so?

ADDITIONAL READINGS

ס פ ר

שפתי חיים

מידות ועבודת ה'

ב

פרקי הדרכה במידות ובעבודת אלוקים חיים
אשר השמיע לרבים להדריכם באורחות חיים
למעלה להשכיל ליאור באור החיים

מאת

אדוננו מורנו ורבנו

הגה"צ רבי חיים במוהר"ר משה פרידלנדר זצ"ל

מנהל רוחני בישיבת "פוניבז'" ב"ב, "הנגב" נתיבות

בני ברק ה' תשס"ה

זריזות

ועד א

זריזות - הקדמה למצוות והשלמת ענינם

(מסילת ישרים פ"ו)

המדרגות הראשונות בסולם המעלות המנויות בברייתא של רבי פנחס בן יאיר הן הזהירות והזריזות. הסיבה לכך שמקומם הוא בתחילת שלבי העליה אינו רק מפני שדרגות העלייה הן מהקל אל הכבד, ובודאי שמדרגות הטהרה והקדושה קשות יותר להשגה מאשר הזהירות והזריזות. אלא גם בגלל שהזהירות והזריזות הן היסוד שרק מכוחן ועל ידן אפשר להתקדם בגרם המדרגות של עבודת ה'.

היינו מי שאינו נזהר תמיד בדרכיו עלול מאוד להכשל, כמו שכתב רמח"ל (מסילת ישרים פ"ב) "וההולך בעולמו בלי התכוננות אם טובה דרכו או רעה, הנה הוא כסומא ההולך על שפת הנהר, אשר סכנתו ודאי עצומה, ורעתו קרובה מהצלתו", לכן הזהירות אינה רק תוספת מעלה אלא יסוד מוסד להצלחה בעבודת ה'.

הזריזות - מיסודות עבודת ה'

אנו רגילים לחשוב שזריזות היא מעלה יתירה והידור מצוה כי הזריז משיג יותר מהעצל, כי מה שהעצל והאיטי לומד ועושה בשעתיים, מספיק הזריז לעשות בשעה אחת, אך באמת התיאור הזה אינו ממצה את החיוביות שבזריזות, כי אם כל מעלת הזריז היא רק בכך שמשגיג יותר מהר את מבוקשו, לא היתה הזריזות נמנית בסולם העליה כאחת משני המעלות הבסיסיות שעליהם נשען ונבנה הסולם, אלא כפי שמצייר רבינו רמח"ל (מסילת ישרים פרקי הזריזות, שבהם הוא לנו רב מובהק) את חשיבות הזריזות - היא היסוד שבלעדיו אין לנו שייכות לעבודת ה'.

נביא את דבריו ונבארם, כך כתב (מס"י פ"ו):

"אחר הוהירות יבוא הזריות, כי הוהירות סובב על הא תעשה, והזריות על העשה, והיינו 'סור מרע ועשה טוב' (תהלים דה, טו) וענינו ש' הזריות מבואר שהוא א. ההקדמה למצוות"¹, ראשית על האדם להזדרז לתפוס את המצוה ולהתחיל בה. חלק נוסף בזריות הוא "ולא תשמת עיניך", לא רק למהר להתחיל במצוה, אלא גם לאחוז בה ולהשלימה. ועתה מביא ראייה לחלק הראשון שדרושה לו הזריות "וכששון הזה אמרו (פסחים ד.) 'זריון מקדימין למצוות'", היינו זריות לחטוף את המצוות ולהתחיל לקיימן.

"צריך פקחות גדול והשקפה לאחוז במצוות"

עתה מבאר מדוע הזריות אינה מעלה בעלמא, אלא צורך חיוני ויסודי שבלעדי אין התחלה ובסיס לעשיית מצוות, וז"ל: "זוה כי כמו שצריך פקחות גדול והשקפה רבה להנצל ממוקשי היצר, ולהמלט מן הרע שלא ישלש בנו להתערב במעשינו". כאשר אנו חושבים על היצר הרע, ומה מעשיו? הוא מצטייר לנו שתפקידו להסית את האדם שיש בלבו תאוות ותשוקות אסורות, למלא את רצונותיו ולעבור על ציווי ה'.

לא עולה בדעתנו שהיצר הרע מתאמץ גם למנוע אותנו מלקיים מצוות, על כך ממשין הרמח"ל ומדגיש "כן צריך פקחות גדול והשקפה לאחוז במצוות ולזכות בהם, ולא תאבדנה ממנו, כי כמו שמפסד ומשתדל היצר הרע בתחבולותיו להפיל את האדם במכמורת החטא, כן - באותה מידה ובאותו מאמץ - משתדל למנוע ממנו עשיית המצוות ולאבדם ממנו". לנו נדמה שהיצר הרע מסתפק בכך שהוא מפתה לעשות עבירות, אבל בקיום המצוות אדם יכול לבחור בטוב - ללמוד, להתפלל ולעשות מצוות

1. מו"ר הגה"צ רבי אבא גרוסברד זצ"ל ביאר בשם ה"סבא" מקלם זצ"ל את המילים "הזריות היא הקדמה למצוות" בדרך מליצה, כשם שהקדמה לספר מתארת בפני הקורא והלומד את תוכנו, ונותנת לו הנחיות איך לקרוא בו ולהפיק המוסר בכלל, ואת צורת לימוד הספר הזה בפרט, כגון מה שכתב "על כן אין התועלת הנלקט מזה הספר יוצא מן הקריאה בו פעם אחת... אבל התועלת חובתו אשר הוא מתעלם ממנה". כך הזריות היא הקדמה למצוות, שעל ידה מקבל האדם גישה ושייכות לקיום המצוות והצלחה בעשייתן.

שיט

- בלי הפרעות, ולא מודעים לכך שיש מאבק עם היציה"ר המנסה למנוע מלעשות טוב, וזאת - כפי שמבאר ה"מסילת ישרים" בהמשך - ע"י מידת העצלות הנסוכה באיברי האדם, שבגללה אדם בורח מלהתאמץ, והיות ועל כל מעשה טוב יש צורך לעמול, נמצא שהיצר הרע משתמש בעצלות הטבעית לעכב את האדם מעשיית מצוות.

חשיבות הדיוק בלשון רמח"ל

כאשר אנו מתבוננים בדברי רמח"ל בענין הזריזות עלינו לדייק היטב בלשונו, ובמלותיו הכפולות, כי המעלה המיוחדת בכתביו היא השפה הצחה והברורה, אך דא עקא זו אליה וקוץ בה, כי הבהירות מטעה את הלומד שהכל נהיר ומוכן, ואין צורך להתעמק ולעמול להבין את דבריו. הרי רמח"ל עצמו בהקדמה לספרו "דרך ה'" כתב "והנה נשתדלתי לסדר הדברים בסידור שנראה לי יותר נאות, ובמילות שחשבתים היותר הגונות, לתת לך ציור שלם מהדברים האלה אשר גמרתם להשכילך. על כן גם אחת, עתה, צריך אתה לדקדק על כל זה... ואל תוותר על שום דקדוק, פן יתעלם ממך ענין הכרחי, אבל זה אשר תעשה תדקדק על כל המילות, ותשתדל לעמוד על תוכן הענינים, ולעצור כל אמיתתם בשכלך, ומצאת לך מנוח אשר ייטב לך". במיוחד יש להתבונן במילים שבחר בהם, כי שלא כמחברים רבים מבני דורו ששפתם ארוכה ומסורבלת לתפארת המליצה, לשונו של רמח"ל ברורה ובהירה, ואין בה שפת יתר, א"כ בודאי צריכים לשקול בפלס כל מילה בספריו.

נדקדק במלותיו שנראות ככפילות וניווכח לראות שלכל אחת מהן יש משמעות שונה. הנה כתב "כן צריך פקחות גדול והשקפה", מהי הכפילות הזו? אלא, מכיון שאנו נלחמים ביצר הרע המשתמש בכל מיני תחבולות לפתות אותנו להתעצל מלקיים מצוות, אנו צריכים פיקחות גדולה לא ללכת שולל אחרי הסתתו, "והשקפה" אין הכוונה למובן המקובל של השקפה תורנית בבעיות הזמן, אלא לפירוש הפשוט של המילה - להסתכל ולהתבונן בכל הנסיבות והחלקים כדי לחשוף ולגלות את המכשולים הטמונים בענין.

"לאחוז במצוות ולא תאבדנה ממנו"

גם בהמשך דבריו נדמה המשפט כפול ומכופל "לאחוז במצוות ולזכות בהם, ולא תאבדנה ממנו". אמנם לא כן הדבר, כוונתו לשני חלקי הזריזות הנזכרים, ראשית "לאחוז במצוות" היינו למהר לחטוף אותם

"וְזִכּוֹת בָּהֶם" להתחיל לקיים את המצוה, ואח"כ החלק השני, לאחר שהתחלנו במצוה, צריך להודו לסיימה "וְלֹא תֵאבְדָּנָה מִמֶּנּוּ".

וכך חזר ושנה "בֵּן מִשְׁתַּדֵּל לְמַנּוּעַ מִמֶּנּוּ עֲשִׂיתָ הַמִּצְוֹת" שלא יתחיל במצוה כלל, ואם התחיל במצוה - היצר הרע משתדל "וְלֹאֲבֵדֶם מִמֶּנּוּ" לאבד מידיו את המשך קיום המצוה.

ושב "וְאִם יִתְרַפֶּה וַיִּתְעַצֵּל, וְלֹא יִתְחַזֵּק לְרִדּוֹף אַחֲרֵיהֶם" אחרי המצוות, לחטוף אותם ולהתחיל בקיומם, "וְלֹאֲמוֹךְ בָּם", גם אם הודו להתחיל במצוה והצליח בכך, צריך להתאמץ לתמוך בה שלא תתחמק מתחת ידו.

העצל ישאר ריק מהמצוות

מוסיף רמח"ל שהעצל אינו רק משיג פחות מהזריו, אלא "ישאר נעור וריק מהם בודאי", אין בידו שום מצוה ומעשים טובים, כי אפילו אם מצליח להתחיל לעשות טוב, בדרך כלל אינו גומר ומשלים את מעשיו, ונשאר תמיד בהתחלות טובות וחצאי דברים, והוא ריק מהמצוות. נמצא שיש לנו מלחמה כבירה עם היצה"ר, ועלינו לעמוד על המשמר כל הזמן - גם לאחר שהתחלנו במצוה - שהשטן לא יגנוב מאתנו את הטוב שבידינו.

טבע האדם כבד מאד כי עפריות החומריות גס

מה הסיבה לסכנה החמורה של אכדן המצוות בה אנו נמצאים? הנה יש באדם יצה"ט ויצה"ר, שכל אחד מהם מורכב משני חלקים יצר טבעי ויצר רוחני, כפי שכתב הגרי"ס זצ"ל (איגרת המוסר) "שתי השיטות נכונות, היצה"ר הוא כח התאוה" וישאר המידות הרעות המושרשות בגוף-בטבע האדם, "וגם יש בו רוח הטומאה", שטן - מלאך המפתה את האדם לעבירות. "וכן יצר הטוב הוא השכל הנכון, (שלא קִקְלַע ע"י העבירות והתאוות) הרוחה את הנוֹלָד", הוא המצפון המושרש בנשמת האדם המעורר את האדם לעשות טוב ולסור מן הרע, "וגם יש רוח הקדושה באדם", מלאך טוב המסייע ודוחף את האדם לעשות רצון קונו.

כאן מבאר ה"מסילת ישרים" את סיבת היצר הרע הטבעי של העצלות, וגודל סכנתו למצב הרוחני של האדם - ששבירתו היא הבסיס והיסוד לעליית האדם בעבודת ה' - "וּתְרַאֶה כִּי טֵבֵעַ הָאָדָם כְּבֵד מְאֹד", האדם הוא כבד תנועה - עצל מטבעו, ומדוע? "כִּי עֲפְרִיּוֹת הַחֹמְרִיּוֹת גַּם", גוף האדם עשוי מעפר שהוא חומר גס, כי נברא מן האדמה, כמו

שאמרו חז"ל (ב"ר יז, ד) לאחר שאדם הראשון נתן שמות לכל הבעלי חיים, אמר לו הקב"ה "ואתה מה שמך? אמר לו: אני נאה להקרא 'אדם', שנבראתי מן האדמה". נמצינו למדים מכך שאדם קרא את שמו ע"ש האדמה, ה"שם" מגדיר ומבטא את המהות, א"כ האדמה שמציאותה היא חומריות גסה, ותוצאותיה כבדות היא המאפיינת את האדם, וזה האתגר שלו להתגבר ולעבוד את ה' על אף הכבדות - העצלות שלו.

"אדם" ע"ש האדמה - מדוע לא ע"ש הנשמה והדיבור

יש לשאול מדוע קרא אדם את שמו על שם הצד החלש שבו - האדמה המביאה לעצלות, ולא על שם החלק המעולה שבו, שהיא הנשמה שניתנה בו להבין ולהשכיל, או היה עליו לקרוא לעצמו "מְדַבֵּר", כי זוהי המעלה המיוחדת באדם לעומת בעלי החיים. התשובה היא שנשמה אינה מיוחדת לאדם בלבד, כי גם למלאכים יש נשמה נכמבואר בספרי האזינו עה"פ "יערוך כמטר לקחי" "וכך היה רבי סימאי אומר כל הבריות שנבראו מן השמים נפשם וגופן מן השמים" אלא שהאדם מורכב מגוף חומרי - גשמי מן האדמה, שבתוכו נפח הקב"ה נשמה רוחנית עליונה. תפקידו של האדם המורכב הוא שנשמתו תשלוט בגוף, חונך אותו ותשתמש בו לעבודת ה'. נמצא שהמעלה המיוחדת באדם היא - שעל אף הכבדות העפריית שיש בו מעצם יצירתו, ישתמש באדמה שבו רק לעשות רצון קונו. כמו שמפרשים (עי' רש"י הירש בראשית א, כו, עיין אור תורה להגריא"ח על ספר מעלות התורה סוף אות לח) שיש ל"אדם" משמעות נוספת מלשון "אֲדָמָה לעליון", היינו יש בו כבדות בגלל שנוצר מ"אדמה", ועליו להפוך אותה שתדמה לאל עליון.

"לא יחפץ האדם בטורח ומלאכה"

זה הקושי הגדול שיש לאדם במילוי תפקידו כי "עפריות החומריות נפ, ע" כן לא יחפץ האדם בטורח ומלאכה". עלינו לדעת ולהפנים שאדם בטבעו מתחמק מכל מאמץ, וזוהי סיסמת החיים של בני האדם - למצוא את הדרך להשיג הכל בלי להתאמץ. כאשר נסתכל במציאות שמסביבנו, נלמד להכיר את הטבע האנושי שכל מגמתו להקל מעליו את עול החיים, שהרי עיקר ההשתמשות בכשרון השכלי להמציא דברים הוא - לייצר מכשירים כדי להפחית ולמעט את הצורך לעמול בכלל, ובמשק הבית בפרט. בזמנינו המאמץ הגופני המוטל על עקרות הבית פחת מאד לעומת

העבר, וכמעט די בלחיצת כפתורים על המערכת ומדיח הכלים, מכונת הכביסה והמייבש, וכו', ובכך מסתיימת העבודה, עד שנוצרה בעיה מה לעשות בעודך הזמן. עכ"פ השאיפה האנושית היא למעט ככל האפשר בעבודה ועמל, שיא השאיפה ופיסגת ההישגים של ציבור העובדים הוא, להפחית את ימי העבודה לחמשה ימים בשבוע, ולצמצם את זמן העבודה לשבע ולשש שעות ביום. רואים אנו שהעצלות ובקשת המנוחה מוטבעת באדם, א"כ בודאי יש לכך השלכות על עבודת ה' של האדם, "על כן לא יחפון האדם במורח ומלאכה", סכנת העצלות רבה, וקשה להזדרז.

מי שרוצה לזכות לעבודת ה' צריך להתגבר על טבעו

"ומי שרוצה לזכות לעבודת הבורא ית", אפילו כדי שיהיה לו שייכות כלשהי לעבודת ה'. "צריך שיתגבר נגד טבעו עצמו ויתגבר ויזדריז", היינו מהות הזריזות היא התגברות על הטבע - העצלות. שמעתי בשם הגה"צ רבינו ירוחם הלוי ממיר זצ"ל שאמר על דברי ה"מסילת ישרים" הללו ש"יתגבר נגד טבעו", היינו לשבור את הטבע ולשנותו הוא מעשה ניסים, כי נס הוא היציאה מגדרי הטבע, א"כ זריזות-שבירת העצלות הוא נס-שינוי הטבע, כאשר אנו משתדלים ומתאמצים להזדרז, אנו מקבלים סיעתא דשמיא מיוחדת לחולל את הנס של ההתנתקות מהכבדות הטבעית.

המניח עצמו ביד כבודותו - ודאי לא יצליח

"שאם יניח עצמו ביד כבודותו, ודאי הוא שלא יצליח", קנין מידת הזריזות אינו יתרון ותוספת מעלה בעלמא, אלא שינוי טבע העצלות הוא עיקרי וחיוני, כי בלעדיו קובע רמח"ל הדבר בדוק ש"ודאי לא יצליח", כי העצל אינו רק עושה פחות, אלא אינו מצליח כלל. אמנם ודאי גם דרגת הזריזות וההישגים שאדם זוכה בגינה, ניתנים לשיעורים והדרגה, אבל ככל שאדם בונה בעצמו את כח הזריזות כן תגדל הצלחתו הרוחנית.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

